

OPINIE

'#ChallengeAccepted is geen vrouwelijke ijdelheid, maar een volwaardige vorm van politieke participatie'

04/08/20 om 17:54 Bijgewerkt om 18:06

[\(\(weekend.knack.be/lifestyle/auteurs/cato-waeterloos-waeterloos-8371.html\)\)](https://weekend.knack.be/lifestyle/auteurs/cato-waeterloos-waeterloos-8371.html)

[\(\(weekend.knack.be/lifestyle/auteurs/cato-waeterloos-8371.html\)\)](https://weekend.knack.be/lifestyle/auteurs/cato-waeterloos-8371.html)

Doctoraatsonderzoeker UGent

De zwart-witfoto's die de voorbije week de ronde deden op sociale media weekten heel wat kritiek los. Wat startte als een aanklacht op femicide in Turkije werd volgens critici al snel een rondje narcisme. 'Toch spelen online participatievormen een belangrijke rol in het functioneren van democratie', schrijft doctoraatsonderzoeker Cato Waeterloos. 'Ze verhogen immers de kans om te horen én gehoord te worden.'

De socialemediacampagne #ChallengeAccepted kreeg veel tegenwind. Terecht? © Unsplash

Cato Waeterloos is doctoraatsonderzoeker aan de UGent en verbonden aan de onderzoeksgroep imec-mict-ugent en de vakgroep Communicatiewetenschappen. Ze onderzoekt er de rol van digitale platformen en sociale media in verschillende vormen van politieke participatie.

Midden juli raakte in Turkije de studente Pinar Gültekin vermist. Ze bleek brutaal vermoord door haar ex-vriend: haar lichaam werd verbrand, in een ton gestopt en overgoten met cement. Het gaat om een geval van femicide, de intentionele moord op vrouwen omdat ze vrouw zijn. Volgens de [WHO](https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/77421/WHO_RHR_12.38_eng.pdf?sequence=1) (https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/77421/WHO_RHR_12.38_eng.pdf?sequence=1) worden de meeste gevallen van femicide gepleegd door (ex-)partners, dit terwijl officiële statistieken en cijfers vaak uitblijven. Na de moord op Pinar Gültekin werden in verschillende Turkse steden protestmarsen gehouden. De socialemediacampagne die daarop volgde, het posten van zwart-witfoto's van vrouwen, was een referentie naar de foto's die in Turkse kranten verschijnen nadat iemand slachtoffer werd van femicide. Onder andere vanuit het [We Will Stop Femicide Platform](http://www.kadincinayetlerinidurduracagiz.net/english) (http://www.kadincinayetlerinidurduracagiz.net/english) wilde men zo aandacht vestigen op de problematiek van femicide in Turkije en het uitblijven van overheidsmaatregelen.

#ChallengeAccepted is geen vrouwelijke ijdelheid, maar een volwaardige vorm van politieke participatie

De actie werd ook in westerse landen opgepikt en newsfeeds op Instagram en Facebook vulden zich met zwart-witfoto's van beroemdheden en influencers onder de hashtag #ChallengeAccepted. Gaandeweg leek de betekenis van de actie echter te vervormen. Er werden nieuwe hashtags toegevoegd zoals #WomenSupportingWomen en de originele verwijzingen naar de Turkse femicide verdwenen. Het is hier dat ook de kritiek op de campagne startte. De actie zou niets meer dan een excuus zijn voor vrouwen om selfies te kunnen delen, aldus een journaliste van The Daily Wire in één van haar tweets. [RTL nieuws](https://www.rtlnieuws.nl/columns/column/5174489/pinar-gultekin-womensupportingwomen-vrouwen-hypocriet) (https://www.rtlnieuws.nl/columns/column/5174489/pinar-gultekin-womensupportingwomen-vrouwen-hypocriet) kopte dan weer dat de 'schijnheiligheid van vrouwen opnieuw hoogtij viert'.

De case illustreert hoe delicaat het maatschappelijk én wetenschappelijk debat rond online activisme is. De kritiek die opduikt rond #ChallengeAccepted is dan ook niet nieuw. Ik zie ze langskomen bij elke 'virale trend' met maatschappelijke insteek. Participatievormen zoals het delen van de zwart-wit foto's, maar ook bijvoorbeeld de zwarte vierkanten tijdens #BlackOutTuesday als teken van steun voor de Black Lives Matter-beweging, worden vaak samengevat met de term 'slacktivism' (een samenstelling van 'slacker' en 'activism'). De term vat heel wat van de kritiek op online participatie samen: online participatie is te

laagdrempelig, te gemakkelijk en vergt geen lange-termijn toewijding. Zij die zich engageren via sociale media zouden dan te lui zijn om over te gaan tot échte participatie, zoals deelnemen aan een protestmars of het doneren van geld. Bovendien stellen critici dat het effect van een socialemediapost verwaarloosbaar is: hoe kan een zwart-witfoto überhaupt een einde maken aan femicide in Turkije?

Het laagdrempelige karakter van sociale media zorgt er juist voor dat meer mensen de mogelijkheid krijgen om hun stem te uiten

Het vaststellen van 'effect' is zelden eenvoudig. In de context van activisme, online en offline, is dat niet anders. Wanneer een wetsvoorstel wordt doorgevoerd of een bedrijf beslist om een beleidswijziging door te voeren, valt dit niet terug te brengen op een specifieke online actie, mars of petitie. Elke activievorm heeft een uniek karakter en laat dus toe dat op verschillende manieren aan verandering wordt gewerkt en dat een beweging breder kan worden gedragen. Er bestaat als het ware een wisselwerking tussen verschillende vormen van politieke participatie. In het geval van bijvoorbeeld de Black Lives Matter-beweging laten hashtags en straatprotesten toe om elkaar aan te vullen, op te heffen of te vervangen met het oog op een gemeenschappelijk doel.

Het is jammer dat de relevantie van online politieke participatie telkens onderuit wordt gehaald op grond van net die kenmerken die het zo waardevol maakt. Ten eerste zorgt het laagdrempelige karakter van sociale media er juist voor dat meer mensen de mogelijkheid krijgen om hun stem te uiten. In dat opzicht spelen online participatievormen een belangrijke rol in het functioneren van democratie: ze verhogen de kans om te horen én gehoord te worden. Bovendien vergt ook participatie via online platformen moeite, zij het niet op dezelfde manier als deelnemen aan een protestmars. Wanneer iemand beslist zijn socialemediakanalen in te zetten om steun te betuigen aan de Black Lives Matter beweging, gaan ook daar afwegingen, keuzes en risico's mee gepaard: welke indruk laat ik hiermee na? Wat denkt mijn sociaal netwerk over mijn engagement? Wie krijgt dit te zien? Waar de fysieke drempel van een protestmars wegvalt, komt er een mentale in de plaats. De waarde van eender welke vorm van politieke participatie is dan ook niet afhankelijk van de moeite die ze vergt, maar van de draagkracht en intentie achter de beweging.

De flexibiliteit van online activisme laat bovendien toe dat gebruikers op de vingers werden getikt

Een centraal kenmerk van online participatie is het fluïde karakter, de kneedbaarheid ervan. Sociale media bieden burgers de mogelijkheid om op hun manier hun stem te uiten, om zich een verhaal toe te eigenen en te personaliseren, hun nuance aan te brengen in het discours van een beweging als Black Lives Matter of MeToo. Ze laten ons toe om een verhaal te

vormen, te kneden en opnieuw de wereld in te sturen. Om onze grieven en ongeloof te uiten of steun te betuigen wanneer ons dat passend lijkt. Bij online politieke participatie is er zelden een vastgelegd kader waarbinnen wordt gehandeld, los van het gebruik van pakweg een specifieke hashtag.

Ik erken hoe die flexibiliteit risico's met zich meebrengt. De snelheid waarmee een socialemediacampagne als #ChallengeAccepted zich heeft verspreid, zorgde dat de aandacht voor de femicide in Turkije verloren dreigde te gaan. Maar tegelijk werden nieuwe betekenissen aan de beweging toegevoegd en werd plots een bredere boodschap uitgedragen rond solidariteit en engagement door vrouwen, voor vrouwen. De flexibiliteit van online activisme liet bovendien toe dat gebruikers op de vingers werden getikt. Gebruikers lieten elkaar weten wat de originele betekenis van de zwart-witfoto's was en riepen op om opnieuw de verwijzingen naar Turkije expliciet te maken. Vele celebrities sloegen hier een mea culpa en pasten hun posts aan. Zo werd de hashtag opnieuw geclaimd door de originele beweging.

Een centraal kenmerk van online participatie is het fluïde karakter, de kneedbaarheid ervan

Iets gelijkaardigs gebeurde ook tijdens #BlackOutTuesday. Naar aanleiding van de dood op George Floyd en de Black Lives Matter-protesten, riepen enkele grote spelers uit de muziekindustrie op om de activiteiten te staken op 2 juni. De actie werd snel opgepikt door andere muzikanten en beroemdheden, waarna de oorspronkelijke hashtag #TheShowMustBePaused werd vervangen door #BlackOutTuesday en zwarte vierkanten onze nieuwsfeeds overspoelden. Maar ook hier ontstond snel kritiek. Heel wat gebruikers postten de zwarte vierkanten samen met de hashtag #BlackLivesMatter of #BLM. Die hashtags waren belangrijk voor het verspreiden van informatie tijdens de protesten en dreigden verdoofd te raken door de zwarte vierkanten.

Opnieuw werd ingegrepen door socialemediagebruikers en -activisten. Er werd opgeroepen de hashtags aan te passen, zodat de beweging de hashtag #BLM opnieuw kon claimen in functie van het organiseren van protestmarsen. De kracht van online participatie zit net in die mogelijkheid om snel van elkaar te leren en om op flexibele wijze te functioneren binnen een bredere beweging.

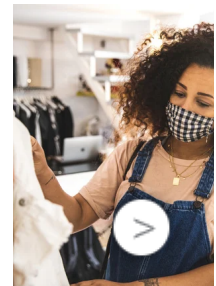
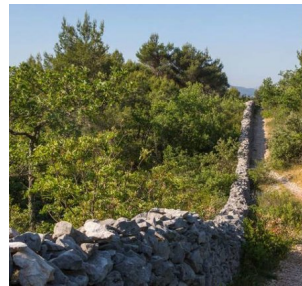
Het is van belang dat we dergelijke online acties zien als een waardevolle aanvulling op andere vormen van participatie

Online participatie en activisme op sociale media moeten worden gezien in hun unieke context, met hun eigen kenmerken en potentieel. De grens is dun, en de acties zijn vaak

delicaat, maar dat is niet anders bij een vredevol protest dat plots omslaat in gewelddadige rellen. Deze actievormen vormen een manier waarop burgers zich kunnen uitlaten over maatschappelijke kwesties die hen aanbelangen en waarmee ze hun netwerk kunnen informeren en aanmoedigen om actie te ondernemen. Sociale media laten ons toe om onze stem te laten horen en een beweging te onderschrijven of net tegen te werken, net zoals een mars of een petitie dat doen.

Dergelijke vormen van actie wegmoffelen als ijdelheid of luiheid zijn niet in lijn met hun draagkracht. Het is van belang dat we dergelijke online acties vooral zien als een waardevolle aanvulling op andere vormen van participatie, niet als een bedreiging ervan.

Ook interessant voor u:

(<https://weekend.knack.be/lifestyle/reizen/ibiza>)
[op-ibiza-teleurgesteld-wedachten-dat-erfeestjes-zouden-zijn-zelfs-met-het-virus/article-normal-1276509.html](https://weekend.knack.be/lifestyle/maatschappij/challengeaccepted-is-geen-vrouwelijke-ijdelheid-maar-een-volwaardige-vorm-van-politieke-participatie/article-opinion-1626497.html)

(<https://weekend.knack.be/lifestyle/maatschappij/challengeaccepted-is-geen-vrouwelijke-ijdelheid-maar-een-volwaardige-vorm-van-politieke-participatie/article-opinion-1626497.html>)
[dacht-oprecht-dat-hij-de-liefde-van-mijn-leven-was-zes-verhalen-over-vakantieliefde/articlenews-normal-1276509.html](https://weekend.knack.be/lifestyle/maatschappij/challengeaccepted-is-geen-vrouwelijke-ijdelheid-maar-een-volwaardige-vorm-van-politieke-participatie/article-opinion-1626497.html)

(<https://weekend.knack.be/lifestyle/maatschappij/challengeaccepted-is-geen-vrouwelijke-ijdelheid-maar-een-volwaardige-vorm-van-politieke-participatie/article-opinion-1626497.html>)
[pandemie-erfgoed-muur-van-de-pest-viert-300ste-verjaardag/article-1326487.html](https://weekend.knack.be/lifestyle/maatschappij/challengeaccepted-is-geen-vrouwelijke-ijdelheid-maar-een-volwaardige-vorm-van-politieke-participatie/article-opinion-1626497.html))
Historisch pandemie-

(<https://weekend.knack.be/lifestyle/maatschappij/challengeaccepted-is-geen-vrouwelijke-ijdelheid-maar-een-volwaardige-vorm-van-politieke-participatie/article-opinion-1626497.html>)
[zouden-met-t-kleding-aan-d-volle-prijs-mo-kopen/article-opinion-1424719.htm](https://weekend.knack.be/lifestyle/maatschappij/challengeaccepted-is-geen-vrouwelijke-ijdelheid-maar-een-volwaardige-vorm-van-politieke-participatie/article-opinion-1626497.html)

“ #ChallengeAccepted is geen vrouwelijke ijdelheid, maar een volwaardige vorm van politieke participatie (//weekend.knack.be/lifestyle/maatschappij/challengeaccepted-is-geen-vrouwelijke-ijdelheid-maar-een-volwaardige-vorm-van-politieke-participatie/article-opinion-1626497.html)

- Cato Waeterloos

MEEST GELEZEN

1. '#ChallengeAccepted is geen vrouwelijke ijdelheid, maar een volwaardige vorm van politieke participatie' (//weekend.knack.be/lifestyle/maatschappij/challengeaccepted-is-geen-vrouwelijke-ijdelheid-maar-een-volwaardige-vorm-van-politieke-participatie/article-opinion-1626497.html)

2. Feestvierders op Ibiza teleurgesteld: 'We dachten dat er feestjes zouden zijn

4. Feestvierders op Ibiza teleurgesteld. 'We dachten dat er feestjes zouden zijn, zelfs met het virus' ([//weekend.knack.be/lifestyle/reizen/feestvierders-op-ibiza-teleurgesteld-we-dachten-dat-er-feestjes-zouden-zijn-zelfs-met-het-virus/article-normal-1625753.html](https://weekend.knack.be/lifestyle/reizen/feestvierders-op-ibiza-teleurgesteld-we-dachten-dat-er-feestjes-zouden-zijn-zelfs-met-het-virus/article-normal-1625753.html))

3. 'Ik dacht oprecht dat hij de liefde van mijn leven was': zes verhalen over vakantieliefde ([//weekend.knack.be/lifestyle/ik-dacht-oprecht-dat-hij-de-liefde-van-mijn-leven-was-zes-verhalen-over-vakantieliefde/article-normal-1626509.html](https://weekend.knack.be/lifestyle/ik-dacht-oprecht-dat-hij-de-liefde-van-mijn-leven-was-zes-verhalen-over-vakantieliefde/article-normal-1626509.html))

4. Historisch pandemie-erfgoed 'Muur van de Pest' viert 300ste verjaardag ([//weekend.knack.be/lifestyle/reizen/historisch-pandemie-erfgoed-muur-van-de-pest-viert-300ste-verjaardag/article-news-1626487.html](https://weekend.knack.be/lifestyle/reizen/historisch-pandemie-erfgoed-muur-van-de-pest-viert-300ste-verjaardag/article-news-1626487.html))

5. Belgische mode voelt het virus: 'Van een gezond bedrijf in code oranje beland' ([//weekend.knack.be/lifestyle/mode/belgische-mode-voelt-het-virus-van-een-gezond-bedrijf-in-code-oranje-beland/article-normal-1625819.html](https://weekend.knack.be/lifestyle/mode/belgische-mode-voelt-het-virus-van-een-gezond-bedrijf-in-code-oranje-beland/article-normal-1625819.html))

Advertentie

|